

ОУН надаються “повноваження Вождя, бо відповідає перед Богом, Нацією і власним сумлінням”.

Очевидно, під впливом тоталітарних режимів, що утверджувалися в світі у 30-х роках, зазнали змін Програма і Устрій ОУН. У державному будівництві зростає роль держави, фактично встановлена монополія на ідеологію та організацію політичного життя майбутньої України. Характерним є утвердження принципу вождизму в самій ОУН, чого не було раніше. Незважаючи на це, вже через рік революційна ОУН змінює орієнтації і чи не вперше в історії міжнародних відносин висуває гасло: “Свобода народам! Свобода людині!”.

Незважаючи на несприятливий хід розгортання Другої світової війни для України, Організація Українських Націоналістів зуміла проблему державотворення з теоретичних програмних документів втілити в реальне життя. Акт проголошення відновлення Української держави 30 червня 1941 року став історичною подією, яка тією чи іншою мірою позитивно впливала на подальшу історію України. Аналізуючи програму державотворення ОУН і плани її реалізації, можна ствердити, що багато проблем і труднощів було б знято, якби вона була втілена в життя в процесі розбудови сучасної Української держави. Адже досвід західних європейських держав цьому підтвердження.

1 Міхновський М. Самостійна Україна // Українська суспільно-політична думка в 20 ст. – Мюнхен, 1983. – Т. 1. – С. 71. 2. Лозинський М. Уваги про Українську державність. – Відень, 1927. – С. 5. 3. Там само. – С. 58. 4. Мартинець В. Українська справа та її зовнішнє ставлення // Розбудова Нації. – 1930. – № 5 – 6. – С. 111. 5. Високий Замок. – 1999. – 11 серпня. 6 ОУН в світлі постанов Великих Зборів, Конференцій та інших документів з боротьби 1929 – 1955 рр. // Збірка документів. – 1955. – С. 3 – 6. 7. Там само. – С. 6 – 15. 8 Розбудова Нації. – 1929. – № 8 – 9. – С. 255, 257. 9 Мартинець В. Наша тактика // Розбудова Нації. – 1930. – № 1 – 2. – С. 9. 10 Андрієвський Д. Політика Націоналізму // Розбудова Нації. – 1930. – № 9 – 10. – С. 221. 11. Там само. – С. 223. 12. Центральний державний архів громадських об'єднань України, ф.6, оп.1, спр, 265, арк.75. 13. Центральний державний архів вищих органів влади і управління України, ф.3833, оп.3. спр.1, арк.49. 14. Там само. оп.1, спр.201, арк. 42 – 76.

О.Й. Дем'янюк

ФОРМУВАННЯ ВІЙСЬКОВОГО КАДРОВОГО СКЛАДУ ОУН ТА УПА З ЧИСЛА ВИХОВАНЦІВ “ПЛАСТУ”

© Дем'янюк О.Й., 2003

Досліджується процес зближення провідних ідей діяльності українських націоналістичних організацій та “Пласту”, формування військового кадрового складу ОУН та УПА з числа вихованців пластових гуртків Західної України.

A process of rapprochement of leading ideas of activity of the Ukrainian nationalistic organizations is explored and “Plast”, forming the military skilled composition of OUN – URA from number pupils of plast groups of the Western Ukraine.

Роль ОУН та УПА в долі кількох поколінь українців, їх вплив на повоєнний розвиток цілої нації неодноразово досліджувалися в науковій літературі, були предметом міжнародних представницьких конференцій, зокрема й науково-теоретичних, присвячених

60-річчю створенню УПА. Проте проблема формування військових кадрів для загонів УПА на сьогоднішній день залишалася малодослідженою. При поверхневому підході до проблеми може видатися, що військові провідники УПА проходили військовий вишкіл в спеціалізованих школах старшинського складу. Проте більшість із старшин Української Повстанської Армії ще в дитинстві були залучені до тіловиховання та регулярних занять прикладними видами спорту через систему національної молодіжної організації “Пласт”.

З огляду на це значний інтерес при дослідженні діяльності ОУН та УПА викликає роль вихованців “Пласту” у функціонуванні українських націоналістичних організацій періоду Другої світової війни та зближення поглядів провідників “Пласту” та ОУН на методи досягнення незалежності України.

У новітніх публікаціях, у яких досліджується шлях ОУН та УПА, не приділено особливої уваги походженню військових вмінь та практичних навичок провідних діячів УПА. Дослідження В. Окаринського “Громадська роль “Пласту” у міжвоєнний період”, “Вплив українського Пласту на генезу стрілецького руху”, В. Трофим’яка “Фізичне виховання і спортивний рух в Західній Україні (з початку 30-х років XIX століття до 1939 року)”, “Гімнастично-спортивні організації в національно-визвольному русі Галичини”, Б. Савчука “Український Пласт. 1911 – 1939” подають лише поодинокі відомості про вихованців “Пласту”, які згодом очолили український національно-визвольний рух в роки Другої світової війни, обіймали чільні місця в організаційній структурі УПА.

Тому з огляду на зрослий в українському суспільстві інтерес до діяльності УПА та її безпосередніх керівників, необхідного висвітлення потребує процес зближення провідних ідей діяльності ОУН та “Пласту”, формування військового кадрового складу УПА з числа вихованців пластових гуртків Західної України. Адже, як вважають історики, саме український визвольний рух ОУН – УПА в роки Другої світової війни та після неї, поряд із іншими факторами, змусили Й. Сталіна надати більших прав Україні порівняно з іншими республіками Радянського Союзу [4, 5].

З часу заснування “Пласту” у Львівській Академічній гімназії одним із співзасновників осередку Іваном Чмолою була сформульована провідна мета новоствореної молодіжної організації – формування в членів “Пласту” фізичних вмінь та військових навичок, необхідних у майбутній боротьбі за незалежну Українську державу. Для досягнення цієї мети було обмаль часу, адже через два роки розпочалась Перша світова війна, і багато вихованців пластових товариств Галичини взяли в ній безпосередню активну участь. Саме події Першої світової війни та діяльність у Легіоні Українських Січових Стрільців стали першою пробою військового гарту пластунів.

Випробування війною пройшли не лише вихованці “Пласту”, а серед них були старшини і підстаршини Легіону Українських Січових Стрільців – Л. Коберський, М. Мінчак, О. Думін, А. Артемович, О. Даньківський, І. Кульчицький [12, с. 113], Р. Сушко, О. Степанів, В. Кучабський, М. Волошин, О. Басараб [16, с. 1255], але й сама організація, яка із закінченням військових дій відновила свою діяльність на теренах Галичини, розпочала активно розвиватися і поширювати пластові ідеї на навколишні території – Волинь, Закарпаття, Буковину.

Слід зазначити, що у міжвоєнний період між представниками лівих та націоналістичних політичних кіл Західної України точилась боротьба за впливи у “Пласті”. Перші нав’язували думку про обмеження вікового порогу пластунів у 18 років, зосередження лише на виховному напрямку діяльності, припинення підготовки до боротьби за незалежність

України; другі, навпаки, вважали “Пласт” осередком фізичного і військового гарту молоді і ждали якнайширшої його співпраці з націоналістичними організаціями у боротьбі за створення незалежної Української держави.

ОУН неодноразово зазначала, що власну систему виховання, найвищим ідеалом якої є нація, необхідно розбудовувати на відвічних законах людського життя, бо лише таке виховання у змозі підняти з глибини душі народу всі його творчі можливості й майбутні перспективи на те, щоб з їх допомогою стати творцем свого життя [1, с. 77]. Водночас у програмних постановах ОУН значне місце відводилося підготовці резерву організації з числа молоді, зазначалося, що ОУН бореться за всебічний розвиток молодого покоління – моральний, розумовий та фізичний [2, с. 322].

Відчуваючи практичну важливість набутих у “Пласті” військових вмій, значна частина пластунів пов’язала своє майбутнє з організаціями, метою діяльності яких була боротьба за утвердження державної незалежності держави. Саме такими формаціями стали в 20-х роках ХХ століття Українська Військова Організація, в 30-х роках – Організація Українських Націоналістів, а в 40-х роках – Українська Повстанська Армія.

Організація Українських Націоналістів з часу свого створення в 1929 році, поставивши собі за мету встановлення незалежної Української держави, зуміла зацікавити та зосередити в своїх лавах значну частину вихованців “Пласту”. Слід сказати, що керівники ОУН для залучення пластунів до своєї структури використовували різні методи. Найбільш ефективним був метод вступу членів УВО-ОУН до осередків “Пласту” і поширення серед його членів революційних національно-визвольних ідей. Керівництво ОУН намагалось повністю підпорядковувати собі “Пласт” або довести його до ліквідації, щоб сформувати націоналістичні молодіжні осередки під орудою своєї організації.

Очолив прихильників тісної співпраці “Пласту” з ОУН старший пластуни Степан Охримович [13, с. 191]. Проти такої зміни курсу роботи пластових гуртків виступило центральне керівництво “Пласту” на чолі з О. Тисовським, яке вбачало співпрацю з ОУН приводом для заборони “Пласту” польською адміністрацією. Формальною причиною початку процесу заборони діяльності “Пласту” в Галичині була наявність пластового однострою (а отже, підозра причетності до організації) на членові ОУН Григорієві Пісецькому, вбитому поліцією під час переслідування нападників на поштову карету 30 липня 1930 року [10, 20].

Проте, незважаючи на всі негативні обставини, кількість пластунів, які ставали членами чи симпатиками ОУН, щоденно зростала. Причиною були схожі погляди в ідеологічних засадах і тактиці боротьби. Саме ці обставини спричинили те, що домінуючою тенденцією у відносинах цих двох організацій стало втягування пластової молоді в осередки ОУН та підпільну діяльність [13, с. 191].

Пластовий поет, член 3 куреня Уладу Старших Пластунів “Лісові Чорти” Богдан Кравців, опанувавши ідейні засади галицьких націоналістичних організацій, розпочав активну роботу спочатку в УВО, а згодом в ОУН. Став головою Союзу української націоналістичної молоді (СУНМ), Провідником Крайової Екзекутиви ОУН. Б. Кравцівим до конспіративної роботи були залучені Марія Чижівна, керівник одного з відділів Верховної Команди Пласту та Марія Кравців, пластунка зі Львова, сестра Б. Кравціва [15, с. 329].

У грудні 1932 року в місті Городок оунівською молоддю була проведена терористична акція, спрямована проти місцевої польської адміністрації. Серед членів ОУН, які були страчені 23 грудня 1932 року у Львові за участь в акції, були члени 49 куреня Уладу Пластунів Юнаків ім. Івана Богуна з Трускавця Василь Білас та Дмитро Данилишин.

Був активним пластуном – членом 5 куреня Уладу пластунів юнаків імені Я. Осмомисла у Стрию та 2 куреня Уладу старших пластунів “Загін Червона Калина” Степан Бандера. В 30-х роках, будучи референтом пропаганди Крайової Екзекутиви ОУН, він вдало проводив антимонопольну акцію на окупованих поляках українських землях [11, с. 38]. У червні 1933 року він став крайовим провідником ОУН на західноукраїнських землях, а згодом головою Проводу ОУН (р) (після розколу ОУН на прихильників революційної і поміркованої течій). Степан Бандера став одним з провідників ідей націоналізму [1, с. 77].

Майже одночасно зі Степаном Бандерою вступили до ОУН старші пластуни Ярослав Рак, Іван Малюца, Ярослав Карпинець, курінні пластунів – юнаків – Дарія Гнатківська, Катерина Зарицька, Богдан Підгайний, Микола Лебець, Євген Качмарський [15, 330].

Товаришем С.Бандери по пластовому куреню “Загін Червона Калина”, а пізніше й по ОУН був Степан Охримович, співробітник часопису ОУН на західноукраїнських землях “Український голос”, а з 1931 року – крайовий провідник ОУН на західних землях України.

У 1935 – 1936 роках десять вихованців “Пласту” – членів ОУН проходили в судовому процесі щодо вбивства польського міністра Перацького. Головним обвинуваченим був Степан Бандера. Крім нього під вартою перебували: Микола Лебець, Ярослав Карпинець, Богдан Підгайний, Іван Малюца, Євген Качмарський, Дарія Гнатківська, Катерина Зарицька, Ярослав Рак [15, с. 332].

Після переростання Карпатської Січі в національну армію Карпатської України її начальником штабу став член ОУН, підполковник Михайло Колодзінський, вихованець пластових гуртків в Коломиї та Львові [7, с. 1083]. Соратниками і помічниками М. Колдзінського були четар Роман Шухевич та поручник Зенон Коссак, член Крайової Екзекутиви ОУН (в Пласті був членом 18 куреня імені І.Франка у Дрогобичі) [6, с. 18]. До складу штабу входили також вихованці галицького “Пласту”: член Військового Штабу ОУН, поручник Осип Карачевський (член 2 куреня Уладу старших пластунів “Загін Червона Калина”) та шеф служби безпеки Карпатської Січі Євген Врецьона (член 3 куреня Уладу старших пластунів “Лісові Чорти” у Львові) [14, с. 48].

Членом Організації Українських Націоналістів був і брат Є. Врецьони – Володимир (член 3 куреня Уладу старших пластунів “Лісові Чорти”, комендант пластової округи “Львів-місто” у міжвоєнний період).

Вихованці “Пласту” організували сітку ОУН на Волині. Штаб Домбровицької районної організації ОУН очолював старший пластун Герасим Жук. Він організував в селі Ровениця школу з підготовки військових керівників, де навчалися 200 осіб [17, арк. 37].

Міжвоєнний період показав, що виховна робота в пластових осередках Західної України велась в руслі творення українця, який за національну ідею був готовий покласти своє життя.

Із розв’язанням Другої світової війни значна частина членів ОУН та “Пласту” сподівалися на лояльне ставлення німецької окупаційної влади до державницьких прагнень галицьких українців. Проте сталося навпаки: за український патріотизм молодь арештовували, відправляли до концтаборів; німці не погодилися на відновлення “Пласту”, діяльність якого у 1930 році поляки заборонили на теренах Галичини [5, с. 19]. Тому в перші місяці війни відбувається подальше зближення “Пласту” та ОУН, що знайшло свій вияв у державотворчій роботі Української держави, проголошеної у Львові 30 червня 1941 року.

До складу Українського Державного правління Ярослава Стецька входять вихованці “Пласту”, члени ОУН:

- Лев Ребет, другий заступник голови Українського Державного Правління;
- Роман Шухевич, заступник міністра оборони;
- Олекса Гасин, заступник міністра оборони;
- Микола Лебедь, міністр державної безпеки;
- Ярослав Старух, державний секретар міністра інформації і пропаганди;
- Іван Климів, міністр політичної координації [9, с. 48].

З початком військових дій на Волині і утворенням там відділів ОУН активну діяльність розвинули вихованці волинського “Пласту”:

- Якимчук Микола, провідник ОУН Луцького району, командир Військової Округи “Турів” УПА-Захід;
- Робітницький Володимир, крайовий провідник ОУН (р) на північних західно-українських землях.

Своє військово-патріотичне виховання в “Пласті” пройшов Роман Шухевич – провідний діяч ОУН-УПА, головнокомандувач УПА. Розпочавши пластування в Академічній львівській гімназії, згодом став членом 3 куреня Уладу старших пластунів “Лісові Чорти”, а відтак – 10 куреня Уладу старших пластунів “Чорноморці” [6, с. 32]. Він неодноразово брав участь у Запорізьких Ігрищах, організував пластовий спортивний гурток “Ясний Тризуб” [11, с. 38]. У серпні 1943 року Р.Шухевича обрано головою центрального проводу ОУН, а з листопада 1943 року – головнокомандувачем УПА [3, с. 11]. Затвердження його на даній посаді, як і іншого вихованця “Пласту” О.Гасина заступником начальника штабу відбулося 27 січня 1944 року [18, с. 185]. Був членом юнацького пластового куреня імені Івана Богуна у Золочеві і останній головнокомандувач УПА полковник Василь Кук.

Із створенням Української Повстанської Армії чільні місця в УПА почали займати вихованці “Пласту”. Тершаковець Зиновій (пластун-юнак 7 куреня пластового полку імені князя Лева у Львові) був командиром ТВ УПА – Захід, Шпонтан Іван (пластун з Ужгорода) став сотником Карпатської Січі, а згодом командиром ТВ УПА-Захід, Грабець Омелян (пластун зі Львова) був командиром УПА-Південь, Старух Ярослав (пластун-юнак 29 куреня імені Павла Полуботка в Бережанах, кошовий бережанського Пласту, організатор Пласту – село), членом Проводу ОУН (р), провідником ОУН на Закерзонні, Василь Андрусак, будучи членом “Пласту” в Снятині, вступив до лав ОУН, воював у складі Карпатської Січі, згодом став командиром Станіславського відтинку “Чорний Ліс”, полковником УПА [6, с. 46], Арсенич Микола, пластун зі Стрия, був керівником Служби Безпеки ОУН. Пройшовши пластовий вишкіл в юначому віці у пластовому курені при Мукачевській торговельній академії, Дмитро Бандусяк згодом став окружним провідником ОУН на Закарпатті.

У березні 1943 року на території Висоцького, Володимирецького і Домбровицького районів Рівненщини діяв націоналістичний загін на чолі з вихованцем рівненського “Пласту” Буланом Євтухом у складі 600 осіб [17, арк. 41].

Голова Проводу ОУН на Буковині та в Бессарабії, командир Буковинського куреня полковник Петро Войновський був членом 23 куреня Уладу пластових сеньйорів “Хмельниченки”. Вихованець львівського “Пласту” Габрусевич Іван в ОУН пройшов шлях від референта юнацтва Крайової Екзекутиви на західноукраїнських землях до референта ідеологічного вишколу Проводу Українських Націоналістів.

Значна кількість активних членів ОУН вийшла з 3 куреня Уладу старших пластунів “Лісові Чорти”, заснованого в 1922 році у Львові і очолюваного курінним Ярославом Весоловським [8, 1330]. У різні роки членами куреня були: Дехніч Юрій, довголітній член ОУН, редактор місячника “Бюлетень ОУН”; Дорожинський Павло, заступник голови Проводу Українських Націоналістів, редактор журналу “Самостійна Україна”; Мацюрак Роман, член УВО та ОУН; Миськів Дмитро, член Проводу ОУН; Плав’юк Микола, голова Проводу Українських Націоналістів; Яромир Олесницький, лікар УПА та дивізії “Галичина”.

Відомим в середовищі ОУН був 2 курінь Уладу старших пластунів “Загін Червона Калина”, членами якого, крім С.Бандери, були: Олекса Гасин, полковник, Шеф Головного Військового Штабу УПА; Осип Карачевський, поручник, член військового Штабу ОУН; Мирослав Тураш, член ОУН [6, 9].

Ідеї ОУН поширювали на Тернопільщині пластуни: Ірина-Марія Щурко, Марія Руда, Євгенія Петерзіль. Вони проводили агітацію діяльності ОУН у межах товариств “Молода Громада”, “Рідна Школа”, “Просвіта” збирали внески на фонд українських інвалідів, підтримували контакти з керівником Окружної Екзекутиви ОУН Василем Охримовичем. [11, с. 40].

На теренах Станіславщини агітаційну роботу проводили члени ОУН брати Іван та Євген Лозинські – організатори Пластового гуртка в Тисмениці [13, 197]. Саме завдяки їх діяльності в Станіславському повіті відбулось швидке зростання кількості членів ОУН.

Членами ОУН були вихованці “Пласту” подружжя Катерина Зарицька, провідниця жіночої сітки ОУН (курінна 2 куреня юначок імені Марти Борецької у Львові) та Михайло Сорока, провідник ОУН-Північ (член Тернопільського пластового гуртка).

З початком німецько-радянської війни керівництво ОУН приймає рішення про відправлення на Схід, в міру просування фронту, похідних груп. Одну з них, Північну, очолив станіславський пластун Микола Климишин [9, с. 48].

Новостворені відділи Української народної самооборони очолили також вихованці “Пласту”: УНС Карпатського краю – Олекса Гасин (член 2 куреня “Загін Червона Калина”); УНС Львівського краю – Василь Сидор (член Пластових гуртків в Соколі та Перемишлі).

Згодом Василь Сидор очолив крайовий військовий штаб, а в 1947 році став заступником головнокомандувача УПА.

Отже, можна стверджувати, що вихованці “Пласту” щонайкраще зарекомендували себе в лавах ОУН та УПА, про що говорять їхні справи у нелегкій боротьбі за незалежність Української держави. Пройшовши школу гарту душі та тіла в пластових осередках, вони обіймали чільні місця в Українській Повстанській Армії, очолювали найважливіші напрямки її діяльності та регіональні осередки: відділи Української народної самооборони, тактичні відділи УПА, воєнні округи. З огляду на участь пластунів в роботі ОУН та УПА можемо виділити пластунські курені “Лісові чорти”, “Загін Червона Калина”, вихованцями яких були провідні діячі УПА: С. Бандера, К. Зарицька, М. Лебедь, С. Охримович, О. Гасин, Р. Шухевич.

1. Виздрік В. Український націоналізм першої половини ХХ століття: ідея та ідеологія // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. – № 451. – 2002. – С. 73 – 79. 2. Винничук О.Т. Історико-педагогічні аспекти розвитку фізичної культури. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 404 с. 3. Двойнінова О.В. Організаційна структура Української Повстанської Армії // Матеріали міжвузівської науково-теоретичної конференції

“Українська Повстанська Армія: сучасне бачення генези і діяльності”. – Луцьк: Видавництво ЛІРОЛ, 2002. – 40 с. 4. Децинський Л.Є. Проголошення незалежності України та її репрезентація на міжнародній арені // Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. – № 451. – 2002. – С. 3 – 9. 5. Зкелений З. Українське юнацтво в вирі Другої світової війни. – Торонто: Гомін України, 1965. – 280 с. 6. Історично-пластовий календар. 1997. – Київ, 1997. – 64 с. 7. Колодзінський Михайло // Енциклопедія українознавства. – Перевидання в Україні. – Львів: Видавництво НТШ, 1994. – Т. 3. – С. 1083. 8. “Лісові чорти” // Енциклопедія українознавства. – Перевидання в Україні. – Львів: Видавництво НТШ, 1994. – Т. 4. – С. 1330. 9. Луцький Я. З історії туристично-краєзнавчої роботи в “Пласті” (1911 – 1939 рр.) – Івано-Франківськ: “Лілея-НВ”, 1998. – 60 с. 10. Невмирущий Пласт // Життя та думи української діаспори в світі: Дайджест. – 1992. – Число 1. – С. 20. 11. Окаринський В. Громадська роль “Пласту” у міжвоєнний період // Мандрівець. – 1999. – № 2. – С. 35 – 41. 12. Окаринський В. Вплив українського Пласту на генезу стрілецького руху // Пам’ять століть. – 2000. – № 5. – С. 108 – 116. 13. Савчук Б. Український Пласт. 1911 – 1939. – Івано-Франківськ: “Лілея-НВ”, 1996. – 270 с. 14. Сич О. Пласт: нарис витоків, історії, сьогодення. – Івано-Франківськ: “Лілея – НВ”, 1999. – 76 с. 15. Трофим’як Б. Гімнастично-спортивні організації в національно-визвольному русі Галичини. – Тернопіль: Видавництво ТАНГ “Економічна думка”, 2001. – 696 с. 16. Трофим’як Б. Фізичне виховання і спортивний рух в Західній Україні (з початку 30-х років ХІХ століття до 1939 року) // Визвольний шлях. – 1997. – Кн.10. – С. 1247 – 1260. 17. Центральний державний архів громадських організацій України. – ф.1. – оп.22. – спр.75. 18. Якимович Б. Збройні сили України: нарис історії. – Львів: “Просвіта”, 1996. – 360 с.

С.С. Яким

ЗАХІДНІ ЗЕМЛІ УКРАЇНИ В 1941 – 1942 рр.: ВІД УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ САМОБОРОНИ ДО УПА

© Яким С.С., 2003

Зроблено спробу розкрити діяльність ОУН(б) в період 1941 – 1942 рр., її стратегію відносин із нацистськими окупантами: від організації самооборони до організованої збройної боротьби, формування регулярної повстанської армії.

At was made an attempt to show the activity of the UNO during the period of 1941 – 1942, its strategy of attitude to the Nazi occupationists: from the organization of self-defense till organized arms fight, forming of the regular insurgent army.

Трагічні події на західноукраїнських землях часів Другої світової війни досі сприймаються неоднозначно; погляд на них є складовою етнополітичної орієнтації значної частини людей старшого покоління, яких півстоліття планомірно обробляла антиукраїнська ідеологія. Об’єктивне висвітлення військово-політичного протистояння того часу дає змогу розширити історичні і військово-політичні уявлення щодо українського національно-визвольного руху, який вів політичну і збройну боротьбу на західних землях України проти нацистських окупантів.

Конкретно-історичний матеріал даної публікації певною мірою доповнить об’єктивне вивчення історії України періоду Другої світової війни і сприятиме конструктивній праці робочої групи при урядовій комісії з вивченням діяльності ОУН-УПА.